

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Circular Plastics NL 2025

Onderzoeksprojecten en Showcases

In opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en in samenwerking met stichting Circular Plastics NL, met budget van het Nationaal Groeifonds

» *Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

Inhoudsopgave

1. Introductie: soorten projecten	3
1.1 Soorten projecten en projectactiviteiten	3
1.2 Toelichting op typen projectactiviteiten	4
2. Circular Plastics NL: onderwerpen	6
2.1 Microplastics	8
2.2 Ontwikkeling van in-line analysetechnieken ten behoeve van sorteerprocessen	8
2.3 Automatische sortering van de afvalstroom van grote kunststofartikelen	9
2.4 De optimale keten voor gemengde plastic reststromen t.b.v. recycling	10
2.5 Recycling van technische kunststoffen	11
2.6 Recycling van zacht PVC	11
2.7 Tapijtrecycling	12
2.8 Thermochemische recycling van gemengde plastic afvalstromen naar nieuwe monomeren voor plastic productie	13
2.9 Mechanische recycling van polyolefine verpakkingen	14
2.10 Recycling van polyolefine voedselcontactverpakkingen	14
2.11 Recycling van huishoudelijk of industrieel plastic afval middels dissolutie	15
2.12 Depolymerisatie	15
3. Kom ik in aanmerking?	17
3.1 Voorwaarden	17
3.2 Beoordeling door rangschikking van de aanvragen	17
4. Subsidie en projectkosten	21
4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie	21
4.2 Subsidiepercentages	21
4.3 Projectkosten	22
4.4 Overige aandachtspunten	22
4.4.1 Eigen bijdrage (financiering eigen aandeel in de projectkosten)	22
4.4.2 Wat als een provincie, gemeente of andere overheid een bijdrage levert?	22
4.4.3 Samenwerkingsovereenkomst	23
4.4.4 Ben ik een onderzoeksorganisatie?	23
5. De aanvraagprocedure in vijf stappen	24
6. Onderdelen van de subsidieaanvraag	25
7. Als uw project subsidie krijgt toegekend	27
Bijlage 1: Het verschil tussen pilots en demo's op basis van AGVV	28
Bijlage 2: Verklarende woordenlijst	31

Goed om te weten:

- U dient uw subsidieaanvraag in via het eLoket van RVO. Hiervoor hebt u een eHerkenningmiddel met betrouwbaarheidsniveau 3 nodig. Zie ook hoofdstuk 5 van deze handleiding.
- Onderdeel van de subsidieaanvraag is een projectplan. Een projectplan bestaat uit samenhangende activiteiten die tot resultaten en daarmee tot de projectdoelstelling leiden. Zie ook hoofdstuk 6.
- Het invoeren van de benodigde gegevens en het uploaden daarvan via het eLoket kan de nodige tijd kosten, zeker als er sprake is van een groot samenwerkingsverband. Wij adviseren om hier rekening mee te houden, voldoende tijd voor in te bouwen en op tijd te beginnen.
- Subsidieaanvragen moeten volledig zijn ingediend voor 20 mei 2025 17.00 uur.
- Let ook op de informatie op de website van RVO.
- Aan de inhoud van deze handleiding kunnen geen rechten worden ontleend.

1. Introductie: soorten projecten

Het Nationaal Groeifonds investeert in de meest kansrijke projecten die een zo groot mogelijke bijdrage kunnen leveren aan ons verdienvermogen, oftewel duurzame, economische groei. Dit doet het Nationaal Groeifonds samen met initiatiefnemers en andere investeerders. In 2022 is het programma Circular Plastics NL toegekend vanuit het Nationaal Groeifonds. Dit programma wil de recycling van kunststoffen nationaal een impuls geven door knelpunten weg te nemen. De Nederlandse ambities (50% circulair in 2030, 100% circulair in 2050) kunnen alleen worden gehaald als de processen en structuren in het plastics-ecosysteem drastisch veranderen. Dit vraagt om een geïntegreerde aanpak met intensieve ketensamenwerking.

Doel van de subsidieregeling

Het algemene doel van de subsidieregeling Circular Plastics NL is het ondersteunen van onderzoeksprojecten en showcases die bijdragen aan het verbeteren van het ontwerp van materialen en producten (design for circularity), het optimaliseren van het sorteren, wassen en karakteriseren van plastic afvalstromen en het verbeteren van de recyclingprocessen (mechanisch, fysisch en (thermo)chemisch).

1.1 Soorten projecten en projectactiviteiten

De subsidieregeling Circular Plastics NL ondersteunt onderzoeksprojecten en showcases. Een project valt in één van beide groepen.

Circular Plastics NL-onderzoeksprojecten

Het doel van Circular Plastics NL-onderzoeksprojecten is het bevorderen van onderzoek naar, of ontwikkeling van processen, methodieken of technieken gericht op:

- het karakteriseren, sorteren en wassen van plastic afvalstromen of
- het omzetten van plastic afvalstromen in nieuwe grondstoffen waarbij de efficiëntie van de recycling en de kwaliteit van het recyclaat wordt verhoogd (met inbegrip van de output van chemische recycling).

Circular Plastics NL-showcases

Het doel van Circular Plastics NL-showcases is om knelpunten in een waardeketen van een materiaalstroom in een bepaalde (product)keten weg te nemen. Het doel is om deze waardeketen te sluiten. De resultaten kunnen als blauwdruk gebruikt worden om andere waardeketens te sluiten voor hetzelfde materiaal.

Projectactiviteiten

Onderzoeksprojecten en showcases kunnen betrekking hebben op een aantal typen projectactiviteiten:

- Industrieel onderzoek
- Experimentele ontwikkeling
- Niet-economische activiteiten van onderzoeksorganisaties
- Overige niet-economische projectactiviteiten van onderzoeksorganisaties die gericht zijn op kennisintegratie en kennisdisseminatie
- Overige projectactiviteiten

Zie voor meer uitleg over de verschillende typen projectactiviteiten [§1.2](#).

Sommige showcases kunnen daarnaast betrekking hebben op investeringen voor demonstratieprojecten. In hoofdstuk 2 wordt per showcase aangegeven of investeringen voor demonstratieprojecten zijn toegestaan.

1.2 Toelichting op typen projectactiviteiten

Industrieel onderzoek (IO)

Bij industrieel onderzoek doet u nieuwe kennis en vaardigheden op met het doel een nieuw product, proces of dienst te ontwikkelen, of om bestaande producten, processen of diensten aanmerkelijk te verbeteren. Het omvat de vervaardiging van onderdelen voor complexe systemen en kan ook de bouw omvatten van prototypes in een laboratoriumomgeving en/of in een omgeving met gesimuleerde interfaces voor bestaande systemen, alsmede pilotlijnen, wanneer dat nodig is voor het industriële onderzoek en met name voor de validering van generieke technologie.

Experimentele ontwikkeling (EO)

Experimentele ontwikkeling staat dicht bij de markt: u verwerft, combineert, geeft vorm en gebruikt bestaande wetenschappelijke, technische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden met het doel om een nieuw of verbeterd product, proces of dienst te ontwikkelen. Dit kan ook activiteiten omvatten die gericht zijn op de conceptuele formulering, de planning en documentering van alternatieve producten, procedés of diensten. Experimentele ontwikkeling kan ook de bouw van prototypes, demonstraties, pilotontwikkeling, testen en validatie omvatten van nieuwe of verbeterde producten, processen of diensten in omgevingen die representatief zijn voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, processen of diensten die niet grotendeels al vast staan. Routinematige of periodieke wijzigingen van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten worden niet gezien als IO of EO, ook niet als deze wijzigingen verbeteringen zijn.

Investerings in een Demonstratieproject (DEMO)

Een demonstratieproject is een samenhangend geheel van activiteiten die een technisch en economisch risico inhouden, waarbij die activiteiten bestaan uit het bij de aanvrager treffen van maatregelen die passen in de beschrijving van de betreffende showcases (zie [hoofdstuk 2](#)) met behulp van:

- a. voor Nederland nieuwe apparaten, systemen of technieken, of
- b. een voor Nederland nieuwe toepassing van apparaten, systemen of technieken. Bij een demonstratieproject gaat het bij deze subsidiemodule om investeringssteun voor investeringen in installaties die ook na afloop van het project in gebruik blijven.

Niet-economische activiteiten van onderzoeksorganisaties

Onderzoeksorganisaties kunnen subsidie aanvragen voor economische en niet-economische activiteiten. Hiervoor moeten ze een gescheiden boekhouding bijhouden. In de subsidieregeling Circular Plastics NL is het onderscheid relevant in verband met het maximaal toegestane subsidiepercentage en de voorwaarden over de omgang met intellectuele eigendomsrechten en overdracht daarvan aan ondernemingen. Economische activiteiten betreffen bijvoorbeeld contractresearch. Aangenomen wordt dat normaal gesproken het uitvoeren van onafhankelijk O&O (onderzoek en ontwikkeling) door onderzoeksorganisaties, ook in een samenwerkingsverband, geen economisch karakter heeft. In de begroting zet u wel de activiteiten onder de juiste categorie (IO of EO).

Overige niet-economische projectactiviteiten van onderzoeksorganisaties

Het betreft hier activiteiten die niet als zelfstandige activiteiten voor subsidie in aanmerking kunnen komen, maar wel kunnen worden gesubsidieerd indien deze bijdragen aan het doel van een te subsidiëren Circular Plastics NL-project. Het gaat hierbij om het delen en verspreiden van de in het project opgedane kennis door onderzoeksorganisaties. Het gaat hierbij niet alleen om technisch-economische kennis maar ook opgedane kennis en ervaring met de juridische randvoorwaarden waaronder de ontwikkelde producten of diensten functioneren. Zo kan toekomstige wet- en regelgeving ten dienste staan aan de benodigde producten en diensten. Denk daarbij aan het organiseren van interactieve bijeenkomsten en/of andere activiteiten ten behoeve van de disseminatie van de binnen het project opgedane kennis en ervaring.

Overige projectactiviteiten

Het betreft hier activiteiten uitgevoerd door bedrijven die gericht zijn op kennisintegratie en kennisdisseminatie. Zie ook de omschrijving onder overige niet-economische projectactiviteiten van onderzoeksorganisaties.

Subsidie voor overige projectactiviteiten van een onderneming is staatssteun, die verstrekt kan worden op grond van de algemene de-minimisverordening. Een onderneming kan van het Rijk of van andere overheidsorganen ook andere subsidies onder de algemene de-minimisverordening ontvangen. Een zelfstandige onderneming mag over een periode van 3 opeenvolgende belastingjaren maximaal € 200.000 subsidie op grond van de algemene de-minimisverordening ontvangen. Daarom kunt u als ondernemer alleen subsidie voor overige projectactiviteiten krijgen als u een de-minimis verklaring meestuurt bij uw aanvraag. In deze verklaring geeft u aan dat met de aanvraag het maximumbedrag van € 200.000 euro per 3 jaar niet wordt overschreden.

Als sprake is van verbonden ondernemingen, worden deze als één onderneming beschouwd als ontvanger van de-minimis steun. Er is sprake van verbonden ondernemingen als een onderneming zeggenschap heeft over een andere onderneming. Dit is niet afhankelijk van het al dan niet zijn van een fiscale eenheid.

2. Circular Plastics NL: onderwerpen

Voor zowel de onderzoeksprojecten als de showcases zijn onderwerpen gedefinieerd waarop subsidie-aanvragen kunnen worden ingediend. Aanvragen om subsidie moeten passen in deze onderwerpen. Een beknopte samenvatting van de belangrijkste kenmerken per onderwerp wordt schematisch weergegeven in onderstaande tabellen.

Per onderwerp is aangegeven voor welke waardeketens het onderwerp opengesteld is, en welke rollen gewenst zijn in een samenwerkingsverband.

Rollen

Voor het sluiten van plastic waardeketens is samenwerking tussen de verschillende spelers in een waardeketen van groot belang. Daarom is per onderwerp de gewenste samenstelling van het samenwerkingsverband opgenomen, zodat de verschillende rollen die nodig zijn om tot toepasbare projectresultaten te komen betrokken zijn. Daarbij geldt dat het gaat om de rol die een deelnemer in het samenwerkingsverband vervult in het project. Een onderneming kan in een project meerdere rollen vervullen of een rol vervullen die niet de hoofdactiviteit van deze onderneming is. Dit moet toegelicht worden in de aanvraag.

In de subsidiabele onderwerpen worden de volgende rollen onderscheiden:

- Converter: partij die polymeer materialen verwerkt tot plastic producten;
- Afnemer recyclaat: partij die recyclaat verwerkt;
- Afvalinzamelaar: partij die post-consumer of industrieel plastic afval inzamelt;
- Afvalverwerker: partij die plastic afvalstromen sorteert, wast of anderszins behandelt;
- Recycler: partij die kunststofafval via mechanische, fysische of chemische processen tot grondstof voor nieuwe plastics verwerkt;
- Kennis- of onderzoeksinstituut: onderzoeksorganisatie of andere organisatie waarvan de hoofdactiviteiten bestaan uit onderzoek en ontwikkeling op het gebied van kunststoffen of de recycling daarvan.

Zie voor een uitgebreide beschrijving van de onderwerpen §2.1 tot en met §2.12.

	Circular Plastics NL- projecten	Waardeketen	Demoproject toegestaan	Gewenst samenwerkingsverband
1	Microplastics	Huishoudelijk afval, minimaal voor PE, PP en PET en één van de volgende polymeren: PS, PA of PVC	Nee	Afvalverwerker + recycler + kennis of onderzoeksinstituut
2	Ontwikkeling van in-line analysetechnieken ten behoeve van sorteerprocessen	Toepasbaar op gemengd kunststof verpakkingsafval gericht op het scheiden van verschillende polymeer grades	Nee	Afvalverwerker + recycler + kennis of onderzoeksinstituut
3	Automatische sortering van de afvalstroom van grote kunststofartikelen	Grote rigide kunststofartikelen uit bouw- en sloopafval of gemeentelijke milieustraten	Nee	Afvalverwerker (sorteerder) + apparatuurleverancier + recycler
4	De optimale keten voor gemengde plastic reststromen t.b.v. recycling	Gemengde plastic polyolefine afvalstromen voor thermochemische recycling	Nee	Afvalverwerker + recycler + afnemer recyclaat
5	Recycling van technische kunststoffen	Afvalstromen van technische kunststoffen uit E&E of automotive toepassingen, één of meerdere van de volgende polymeren ABS, PC, PS, PBT, POM, PA, PP	Nee	Afvalverwerker + recycler + converter + afnemer van het recyclaat
6	Recycling van zacht PVC	Verwijdering van stoorstoffen, additieven en stabilisatoren uit zacht PVC afval	Nee	Afvalverwerker + recycler + afnemer van het recyclaat
7	Tapijtreycling	Tapijt gebaseerd op PP, PET en/of PA	Nee	Afvalinzamelaar + afvalverwerker (sorteerder) + recycler + afnemer van het recyclaat (spinner/tapijtproducent)
8	Thermochemische recycling van gemengde plastic afvalstromen naar nieuwe monomeren voor plastic productie	Huishoudelijk of industrieel gemengd plastic afval niet geschikt voor mechanische recycling	Nee	Afvalverwerker + recycler + afnemer van het (thermochemisch) recyclaat
9	Mechanische recycling van polyolefine verpakkingen	Polyolefine verpakkingen	Ja	Afvalverwerker + recycler + converter
10	Recycling van polyolefine voedselcontactverpakkingen	Polyolefine voedselcontactverpakkingen	Ja	Afvalverwerker + recycler + converter
11	Recycling van huishoudelijk of industrieel plastic afval middels dissolutie	Huishoudelijk of industriële plastic afvalstromen	Ja	Afvalverwerker + recycler + afnemer van het recyclaat
12	Depolymerisatie	PET, PA, PU of ander polymeer	Ja	Afvalverwerker + recycler + afnemer van het (monomeer/oligomeer) recyclaat

Zie ook Bijlage 3.30.1. behorende bij de artikelen 3.30.1, 3.30.3, 3.30.4 en 3.30.7 van de regeling nationale EZK- en LNV-subsidies (Circular Plastics NL).

2.1 Microplastics

Type project

Circular Plastics NL-onderzoeksproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Microplastics kunnen ontstaan in vrijwel alle fases van de levenscyclus van plastics. Het is bekend dat ook bij recycling microplastics vrijkomen. Er is echter nog niet veel kennis beschikbaar over de vorm, samenstelling, dichtheid en grootte van de deeltjes die vrijkomen in de processtappen van recycling. Er is meer onderzoek nodig om de invloed te kunnen bepalen die de verschillende stappen in het recyclingproces hebben op het vrijkomen van microplastics. Met de kennis uit het onderzoek wordt beoogd bedrijven te ondersteunen in het voorkomen van verliezen.

Het doel van dit onderwerp is om te onderzoeken:

- hoe vrijkomende microplastics er uitzien (identificatie: hoeveelheid, specifieke kennis over de vorm, samenstelling, dichtheid en grootte¹), waar ze ontstaan in de verschillende stappen van de recycleketen (karakteriseren, sorteren, wassen, recyclen), en wat de spreiding is, en
- hoe het vrijkomen van microplastics verminderd kan worden door optimalisatie van procesinstellingen en/of aanpassing van de volgorde van processtappen in de recycleketen.

Het onderzoek dient minimaal betrekking te hebben op de verwerking van huishoudelijk afval (bron gescheiden of nagescheiden materiaal) en op verschillende polymeren. Minimaal dienen microplastics die vrijkomen geïdentificeerd te worden van polyolefinen (polyethyleen (PE) en polypropyleen (PP)) en polyethyleentereftalaat (PET) en één van de volgende polymeren polystyreen (PS), polyamides (PA) of polyvinylchloride (PVC).

Mogelijke onderzoeksvragen

- Waar komen microplastics vrij tijdens de verschillende processtappen in de recycleketen (sorteren, wassen, recyclen)?
- Welke volumes komen er vrij en wat is de vorm en samenstelling van het vrijgekomen materiaal (grootte verdeling en dichtheid)?
- Hoe kan het beste worden bemonsterd? Is standaardisatie van monsternamen mogelijk (locatie en meetmethode)?
- Wat is de invloed van de samenstelling van de afvalstroom op het vrijkomen van microplastics? En wat is de invloed van de instellingen van procesapparatuur hierop?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en kennis- of onderzoeksinstituut.

2.2 Ontwikkeling van in-line analysetechnieken ten behoeve van sorteerprocessen

Type project

Circular Plastics NL-onderzoeksproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Het sorteren van kunststofartikelen in de afvalfase op basis van het soort polymeer (en gradaties daarin) is de basis voor mechanische recycling van kunststoffen. Een uitdaging daarbij is de sortering van kleine kunststofartikelen/verpakkingen (kleiner dan 10 cm). Deze komen nu in de mixed kunststof fractie

¹ 1 micrometer tot 5 millimeter; waar mogelijk ook kleiner dan 1 micrometer (nanoplastics)

terecht (DKR 350). Voorbeelden van dit soort artikelen zijn wikkels van ijsjes en candybars die verpakt zijn met Bi-Oriented Polypropylene (BOPP) Film.

Optische analysetechnieken hebben een snelle ontwikkeling doorgemaakt, waardoor meer data direct beschikbaar zijn. Dit maakt het mogelijk om al tijdens het sorteerproces metingen te verrichten en het proces direct bij te sturen. Integratie van verschillende in-line metingen, koppeling met een database en snelle algoritmen zijn essentieel om met deze informatie het sorteerproces te verbeteren en sortering van meer sub-stromen van eenzelfde polymeer mogelijk te maken. Gebruikte technieken hierin zijn Artificial Intelligence (AI), Machine Learning (ML) en Multi Variate Data Analysis (MVDA).

Het doel van dit project is om het sorteerproces te optimaliseren, door het nauwkeuriger in-line meten van de samenstelling van gemengd kunststof verpakkingsafval. Dit heeft tot doel de kwaliteit van de output te monitoren en het rendement van het sorteerproces te verhogen, zodat een hoogwaardiger recyclaat geproduceerd kan worden. De resultaten moeten toepasbaar zijn in sorteerlijnen voor gemengd kunststof verpakkingsafval waarbij verschillende polymeer grades van elkaar gescheiden kunnen worden.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kunnen BOPP films en/of andere kleine kunststofartikelen uitgesorteerd worden?
- Hoe kan de sortering verbeterd worden door het toepassen van nieuwe in-line analysemethoden in het sorteerproces (anders dan de huidige toegepaste NIR-technieken (Near Infrared))?
- Hoe kan beeldherkenning uitgebreid worden met gebruik van databases en AI?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker (sorteerder van gemengd kunststof verpakkingsafval), recycler (afnemer van gesorteerde fracties) en kennis- of onderzoeksinstituut.

2.3 Automatische sortering van de afvalstroom van grote kunststofartikelen

Type project

Circular Plastics NL-onderzoeksproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Bij de recycling van grote kunststofartikelen, zoals buizen/slangen, tuinmeubilair, kratten en vaten wordt de inkomende materiaalstroom handmatig voorgesorteerd. Het wordt steeds moeilijker om personeel te vinden voor deze activiteiten en het manuele proces is foutgevoelig.

Het doel van dit onderwerp is om te onderzoeken hoe sortering van grote, rigide kunststofartikelen uit gesorteerd bouw- en sloopafval of uit de inzameling in gemeentelijke milieustraten geautomatiseerd kan worden bij de sorteerder in een bestaande lijn.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kan automatische sortering van grote kunststofartikelen het beste geïmplementeerd worden?
- Wat is de beste analysetechnologie voor het onderzochte proces?
- Hoe kan robotisering het beste getest worden?
- Hoe moet de lay-out van de sorteerlijn ontworpen worden?
- Welke meetprotocollen zijn nodig? Denk bijvoorbeeld aan het aantal metingen per artikel en de integratie van NIR (Near Infrared) en beeldherkenning.

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: sorteerder van rigide kunststofartikelen, leverancier van apparatuur en recycler (afnemer van het gesorteerde afval).

2.4 De optimale keten voor gemengde plastic reststromen t.b.v. recycling

Type project

Circular Plastics NL-onderzoeksproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Veel huishoudelijk en gemengd plastic afval wordt nog verbrand. Thermochemische recycling heeft de potentie om dit afval te verwerken tot nieuwe grondstoffen voor plastic. De huidige thermochemische recyclingprocessen stellen vrij hoge eisen aan de kwaliteit van het te verwerken afval. Praktijktesten met gemengd (en vervuild) afval zijn nog slechts in beperkte mate en op kleine schaal uitgevoerd en daarnaast nog weinig succesvol.

Om van relatief vervuilde afvalstromen zoals nagesorteerd plastic afval, tuinbouw folies of plastics uit bouw- en sloop afval tot hoogwaardige grondstoffen te komen moet de keten van inzameling, voorbehandeling, thermochemische recycling, nazuivering van het chemisch recyclaat en de polymerisatie integraal geoptimaliseerd worden.

Het doel van dit onderwerp is om technische oplossingen te ontwikkelen om de keten van inzameling en voorbehandeling van gemengde plastic polyolefine afvalstromen zo in te richten dat een afvalstroom ontstaat die voldoet aan de specificaties die vereist zijn voor ingangsstromen voor thermochemische recyclingprocessen.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Welk deel van de gemengde afvalstromen die nu nog verbrand worden, kan door aanpassingen in de keten van inzameling tot en met voorbehandeling voor recycling geschikt worden gemaakt voor thermochemische recycling? Welke specificaties zijn van belang?
- Welke aanpassingen zijn nodig?
 - optimalisatie van de keten
 - voorbehandelingsprocessen zoals karakteriseren, sorteren, wassen
 - aanpassingen in het thermochemische recyclingproces, inclusief mogelijk benodigde nazuivering van het product/recyclaat
- Hoe ziet de business case er voor de geoptimaliseerde keten uit (techno-economische analyse)?
- Wat zijn de effecten op duurzaamheid, wat is het recyclingrendement, energieverbruik, de levenscyclusanalyse?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en afnemer van het recyclaat.

2.5 Recycling van technische kunststoffen

Type project

Circular Plastics NL-showcase.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Voor technische kunststoffen die worden toegepast in elektrische en elektronische apparaten en in de automotive industrie bestaan nog onvoldoende mogelijkheden voor hergebruik en recycling. Plastic afvalstromen van deze technische kunststoftoepassingen gaan na inzameling door de shredder. Het shreddermateriaal bevat schadelijke chemicaliën, zoals weekmakers en brandvertragers. Voor nieuwe toepassingen in deze sectoren gelden strenge milieu-eisen voor dit type chemicaliën (bijvoorbeeld PFAS, POP²). Dat maakt het lastig om dit plastic afval weer opnieuw in te zetten in dezelfde markt. Daarom wordt veel van dit plastic afval nog verbrand met energierugwinning.

Het doel van dit project is het op pilotschaal aantonen van een recyclingproces dat het mogelijk maakt om afvalstromen van technische kunststoffen uit elektrische en elektronische apparaten of uit toepassingen in de automotive industrie weer in te zetten voor hetzelfde type toepassingen.

Het project dient betrekking te hebben op kunststof afval van een of meerdere van de volgende polymeren: ABS, PC, PS, PBT, POM, PA, PP of compounds op basis van deze polymeren³.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kunnen additieven verwijderd worden en hoe kunnen de verschillende kunststoffen gescheiden worden uit shreddermateriaal afkomstig van AEEA- en ASR-afval⁴?
- Via welk recyclingproces kan het gerecyclede kunststof materiaal weer ingezet worden in dezelfde markt?
- Hoe kunnen aanwezige legacy additieven en stoffen verwijderd worden zodat het gerecyclede materiaal voldoet aan de bestaande regelgeving? Het kan dan gaan om vlamvertragers, weekmakers, stabilisatoren, pigmenten en PFAS.

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler, converter en afnemer van het recyclaat.

2.6 Recycling van zacht PVC

Type project

Circular Plastics NL-showcase.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Zacht PVC wordt in veel verschillende toepassingen gebruikt in sectoren als de bouw, de auto-industrie en de meubelmakerij. Echter, de recycling van zacht PVC is complex vanwege de aanwezigheid van additieven, stabilisatoren, lijmen en/of andere stoffen. Deze stoffen kunnen de recycleerbaarheid van het materiaal negatief beïnvloeden en leiden tot de vorming van schadelijke stoffen tijdens (thermische) recyclingprocessen.

Het doel van dit project is om technieken te ontwikkelen voor de verwijdering van stoffen, additieven en stabilisatoren uit zacht PVC afval. Hierdoor kan het PVC weer ingezet worden in nieuwe toepassingen. Daarnaast kunnen projecten zich richten op de aanpassing van bestaande recyclingprocessen zodat ze kunnen omgaan met de aanwezigheid van stoffen, additieven en stabilisatoren. Dit moet wel leiden

² PFAS = poly- en perfluoralkylstoffen, POP = Persistente Organische Polluenten
³ ABS = Acrylonitril-butadien-styreen, PC = polycarbonaat, PS = Polystyreen, PBT = Polybutyleentereftalaat, POM = Polyoxymethyleen, PA = Polyamide, PP = Polypropreen
⁴ AEEA-afval = Afgedankte Elektrische of Elektronische Apparaten, ASR-afval = Auto Shredder Residue

tot nieuwe toepassingen van zacht PVC die aan de huidige regelgeving voldoen.
De ontwikkelde oplossing dient op pilotschaal te worden aangetoond.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kan zacht PVC-afval verzameld, gesorteerd en gekarakteriseerd worden om stromen met stoorstoffen te identificeren met het oog op een efficiënt recyclingproces?
- Hoe kunnen deze stoorstoffen, zoals legacy-stabilisatoren, legacy-plasticizers en andere legacy-additieven, uit end of life-toepassingen worden geëxtraheerd?
- Hoe kan snijafval en end of life-afval uit de banner-, publicity- en wrappingmarkt worden ingezameld, gesorteerd, opgeschoond en gerecycleerd tot nieuw inzetbare zacht PVC?
- Hoe kunnen op labschaal ontwikkelde speciale recyclingtechnologieën om zacht PVC te recycelen worden opgeschaald?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en afnemer van het recyclaat.

2.7 Tapijtreycling

Type project

Circular Plastics NL-showcase.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Jaarlijks wordt een grote hoeveelheid tapijt afgedankt. Tapijten hebben een multilaag-structuur, waarbij verschillende polymeren worden gecombineerd, zoals PP, PET of PA. De tapijtrug (backing) bestaat vaak uit een polyolefine-, bitumen- of latexlaag, al dan niet gevuld met een vulstof (calciumcarbonaat). Momenteel is de recycling van afgedankte tapijten uitdagend vanwege hun complex samengestelde materialen, opbouw én de diverse additieven en contaminaties op en in het tapijt.

Het doel van dit onderwerp is om op pilotschaal aan te tonen dat PP, PET en/of PA uit multilaags tapijt gerecycled kan worden (mechanisch, fysisch, depolymerisatie), zodat het weer opnieuw gebruikt kan worden voor het spinnen van garens voor de tapijtproductie. Dit omvat ook het vinden van een hergebruiktoepassing voor reststromen van overige materialen (bijvoorbeeld de tapijtruggen). Ook dient een oplossing gevonden te worden voor de vrijkomende contaminanten.

Daarnaast is het doel om inzichtelijk te maken wat de meerkosten zijn van gerecycled tapijt, inclusief alle stappen van inzameling, sortering en recycling, ten opzichte van nieuw tapijt.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kunnen tapijten met een relatief groot oppervlak het beste automatisch geïdentificeerd worden? Is een voorbereidingsstap nodig om tapijten eerst te verkleinen en zo ja, hoe ziet die stap er dan uit?
- Zijn de bestaande NIR- (Near Infrared) en visuele identificatie technieken geschikt voor een juiste materiaalherkenning van tapijten of is de toepassing van andere en/of additionele identificatie technieken noodzakelijk?
- Hoe kan, in het geval van multilaagtapijt, het PP, PET en/of PA gescheiden worden van de tapijtrug?
- Hoe kunnen de tapijtruggen weer het beste hergebruikt worden?
- Hoeveel kleiner is de milieu-voetafdruk van gerecycled tapijt ten opzichte van productie van tapijt dat in de afvalfase verbrand wordt?
- Wat zijn de kosten voor het verzamelen, sorteren en recycelen van de onderzochte tapijtafvalstromen? In hoeverre kan de UPV-tapijten hierin een positieve bijdrage leveren? Is een sluitende business case haalbaar?
- Op welke kwaliteitsaspecten moeten de afvalstromen, het gesorteerde materiaal en het recyclaat worden gemonitord, zodanig dat een spinbaar recyclaat wordt gerealiseerd? Welke analysemethoden zijn hier-

- voor noodzakelijk? Kan gebruik gemaakt worden van bestaande analysestandaarden hiervoor?
- Wat zijn de mechanische, thermische, chemische en kleureigenschappen van het garen na smeltspinnen op basis van de onderzochte gerecyclede tapijstroken? Hoe verhouden deze eigenschappen zich ten opzichte van nieuw tapijt?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalinzamelaar, afvalverwerker (sorteerder), recycler en afnemer van het recycalaat (spinner/tapijtproducent).

2.8 Thermochemische recycling van gemengde plastic afvalstromen naar nieuwe monomeren voor plastic productie

Type project

Circular Plastics NL-showcase.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Veel huishoudelijk en gemengd plastic afval wordt nog verbrand. Thermochemische recycling heeft de potentie om dit afval te verwerken tot nieuwe grondstoffen voor plastic. De huidige thermochemische recyclingprocessen stellen vrij hoge eisen aan de kwaliteit van het te verwerken afval. Praktijktesten met gemengd (en vervuild) afval zijn nog slechts in beperkte mate en op kleine schaal uitgevoerd en nog weinig succesvol.

Het doel van dit onderwerp is het ontwikkelen en op pilotschaal realiseren van een aantoonbaar opschaalbaar thermochemisch recyclingproces (niet zijnde vergassing), inclusief de benodigde voorbehandeling. Op deze pilotschaal moet huishoudelijk of industrieel gemengd plastic afval dat niet hoogwaardig mechanisch gerecycled kan worden, bijvoorbeeld DKR350, worden gerecycled tot nieuwe grondstoffen voor plastic productie. Het doel is dat het thermochemisch recyclingproces, inclusief voorbehandeling, een hoger rendement⁵ heeft dan de huidige generatie thermochemische processen.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Wat is een opschaalbare conversietechnologie om gemengde afvalstromen uit het sorteerproces die veel plastic bevatten te recyclen?
- Wat is de massa- en energiebalans van het thermochemische recyclingproces op basis van duurtesten op pilotschaal?
- Aan welke specificaties moeten uitgesorteerde plasticfracties voldoen om gerecycled te kunnen worden met de op pilotschaal geteste technologie?
- Hoe kan decontaminatie van schadelijke stoffen plaatsvinden zodat zij geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de monomeren?
- Welke rest- en bijproducten ontstaan in het recyclingproces en hoe kunnen die op circulaire wijze verwerkt worden?
- Welke verbeteringen in de keten zijn er mogelijk om de koolstofefficiëntie van plastic afval tot plastic grondstof te verhogen?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en afnemer van het (thermochemische recycalaat).

⁵ [CE Delft 210126 Monitoring Chemical Recycling Def.pdf\(cedelft.eu\)](#), zie tabel 8 op bladzijde 44, 'pre-treatment' en 'pyrolysis'.

2.9 Mechanische recycling van polyolefine verpakkingen

Type project

Circular Plastics NL-showcase met een verplichte investering in een demonstratieproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Deze showcase is gericht op het optimaliseren van de waardeketen van polyolefine verpakkingen, zodat de kwaliteit en kwantiteit van het recyclaat zal toenemen. Op dit moment wordt 90% van polyolefine verpakkingen geproduceerd uit nieuwe fossiele grondstoffen, omdat gerecycled materiaal uit deze verpakkingen van lage kwaliteit is.

Het doel van dit onderwerp is het ontwikkelen van een keten (karakteriseren, sorteren, wassen, voorbehandelen en recyclen) voor het mechanisch recyclen van polyolefine verpakkingen tot vergelijkbare nieuwe verpakkingen, resulterend in een operationele installatie op demonstratieschaal.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kunnen de verschillende polyolefines gekarakteriseerd en uitgesorteerd worden?
- Hoe kunnen deze materialen efficiënt gewassen/voorbehandeld worden?
- Hoe kunnen deze materialen met behoud van kwaliteit meerdere cycli gerecycled worden?
- Hoe kan gelvorming worden voorkomen in het recyclingproces?
- Met welke methodes kan de kwaliteit van het recyclaat verbeterd worden?
- Hoe kunnen verpakkingen zo ontworpen worden dat ze eenvoudig gerecycled kunnen worden?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en converter.

2.10 Recycling van polyolefine voedselcontactverpakkingen

Type project

Circular Plastics NL-showcase met een verplichte investering in een demonstratieproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Polyolefine voedselcontactverpakkingen worden nog hoofdzakelijk geproduceerd op basis van fossiele grondstoffen. De voedselcontactwetgeving stelt hoge eisen aan het inzetten van recyclaat voor de productie van nieuwe voedselcontactverpakkingen.

Het doel van dit onderwerp is om een geoptimaliseerde keten (van inzamelen, sorteren, tot recyclen) te ontwikkelen voor de recycling van één of meerdere polyolefine nieuwe verpakkingen, die voldoet aan de wettelijke eisen voor voedselcontactmaterialen, en het realiseren en valideren van het recyclingproces (mechanisch of fysisch) op demonstratieschaal.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kan de efficiëntie en nauwkeurigheid van bestaande sorteersystemen worden verbeterd om optimale stromen te creëren voor de recycling tot verpakkingen geschikt voor voedselcontact?
- Hoe kan de veiligheid in relatie tot voedselcontact en betrouwbaarheid van de mechanische of fysische recyclingtechnologie gewaarborgd worden om te voldoen aan de strenge eisen voor voedselcontactmaterialen?
- Welke decontaminatiestappen zijn nodig om te garanderen dat (mechanisch of fysisch) gerecyclede polyolefinen geen schadelijke stoffen afgeeft aan voedsel?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en converter.

2.11 Recycling van huishoudelijk of industrieel plastic afval middels dissolutie

Type project

Circular Plastics NL-showcase met een verplichte investering in een demonstratieproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

De recycling van gemengd plastic afval, van compounds van verschillende polymeren en van versterkte of gemodificeerde plastics naar nieuwe grondstoffen voor plastic productie is een grote uitdaging. Dissolutietechnologie heeft de potentie om een belangrijke rol te spelen in de toekomst van plasticrecycling en kan helpen om de hoeveelheid plasticafval dat naar stortplaatsen gaat of verbrand wordt te verminderen.

Dit onderwerp heeft als doel om dissolutietechnologie te demonstreren en de massa- en energiebalans op demonstratieschaal te valideren.

Te verwerken afvalstromen zijn huishoudelijke of industriële plastic afvalstromen die niet mechanisch gerecycled kunnen worden, of waarvan aangetoond kan worden dat dissolutie een economisch of valoriseerbaar kwaliteitsvoordeel oplevert ten opzichte van andere recycling technieken.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe kan dissolutietechnologie voor het recycleren van plastic afvalstromen worden opgeschaald naar een demonstratiefabriek?
- Aan welke specificaties moeten uitgesorteerde plastic fracties voldoen om via dissolutie gerecycled te worden?
- Welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd in inzameling, karakterisering en sortering om het recycling rendement van plastic afval tot plastic grondstof te verhogen?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en afnemer van het recycalaat.

2.12 Depolymerisatie

Type project

Circular Plastics NL-showcase met een verplichte investering in een demonstratieproject.

Doelstelling, beoogd resultaat en te onderzoeken waardeketens

Depolymerisatie van PET, PA en PU is mogelijk op pilotschaal. Om commercialisatie op industriële schaal mogelijk te maken is verdere opschaling noodzakelijk.

De doelen van dit onderwerp zijn:

- De realisatie van een demonstratie-installatie voor depolymerisatie van PET, PA, PU of een ander polymeer tot zuivere polymergrade monomeren of oligomeren, eventueel gevolgd door een geïntegreerd polymerisatieproces tot de oorspronkelijke polymeren, en
- de ontwikkeling van specificaties voor de ingaande afvalstromen, die op de installatie zijn afgestemd, en
- de ontwikkeling van verbeterde karakteriseer-, sorteer en/of wasprocessen van afvalstromen gericht op het genereren van inputstromen die aan de specificaties van de depolymerisatie-installatie voldoen.

Mogelijke onderzoeksvragen

- Hoe ziet een proces- en installatieontwerp eruit voor commercialisatie op industriële schaal (proces-flow-diagram)?
- Hoe kunnen de monomeren of oligomeren uit de demonstratie-installatie effectief en efficiënt gerepoly-

meriseerd worden?

- Welke tolerantie heeft de demonstratie-installatie ten aanzien van de fluctuaties in de samenstelling en kwaliteit van de aangeleverde en (voorgesorteerde) plastic afvalstroom?
- Hoe kan het proces van depolymerisatie zo worden ontwikkeld dat onzuiverheden geen problemen veroorzaken? Zijn hier speciale voor- of nareinigingsstappen voor nodig?
- Hoe verhouden zich de milieu- en economische effecten ten opzichte van een productiefaciliteit op basis van fossiele grondstoffen?

Gewenste samenstelling van het indienend samenwerkingsverband

In het indienend samenwerkingsverband is het gewenst dat de volgende rollen aanwezig zijn: afvalverwerker, recycler en afnemer van het (monomeer/oligomeer) recyclaat.

3. Kom ik in aanmerking?

3.1 Voorwaarden

De belangrijkste voorwaarden uit de regeling hebben we voor u op een rij gezet.

Wie kunnen subsidie aanvragen?

- Een deelnemer in een samenwerkingsverband dat minimaal 1 onderneming bevat.
- Partijen mogen in meer dan één samenwerkingsverband meedoen.
- Ondernemingen die subsidie aanvragen, moeten een vaste inrichting of dochteronderneming in Nederland hebben op het moment dat er subsidie betaald wordt. Bij een vaste inrichting gaat het om het duurzaam beschikken over personeel en technische middelen die noodzakelijk zijn voor het verrichten van bepaalde diensten, en daaraan gekoppeld om een voldoende mate van duurzaamheid en een – wat personeel en technische middelen betreft – geschikte structuur om de voor haar eigen behoeften verrichte diensten te kunnen afnemen en ter plaatse te gebruiken. Een postbus in Nederland is dus niet voldoende. Ook bij het begrip ‘dochteronderneming’ gaat het om duurzaam deelnemen aan het economisch leven.

Waarvoor kunt u subsidie aanvragen?

Voor onderzoeksprojecten en voor showcases.

Wanneer beginnen en hoe lang mag een project duren?

- Projecten mogen niet gestart zijn voordat de subsidieaanvraag is ingediend. Dat betekent ook dat u nog geen verplichtingen mag zijn aangegaan vóór het moment van indiening van de subsidieaanvraag. Leidend is het moment waarop u een verplichting bent aangegaan, dat wil zeggen: een opdracht heeft verleend. Of er al dan niet een betaling heeft plaatsgevonden is niet relevant.
- De looptijd van Circular Plastics NL-onderzoeksprojecten is maximaal 4 jaar.
- De looptijd van Circular Plastics NL-showcases is maximaal 5 jaar.

3.2 Beoordeling door rangschikking van de aanvragen

Eerst wordt beoordeeld of uw subsidieaanvraag tijdig is ingediend en compleet is en of er sprake is van een samenwerkingsverband met meerdere partijen, waar minimaal 1 ondernemer deel van uit maakt. Vervolgens wordt uw aanvraag met hulp van onafhankelijke externe adviseurs beoordeeld aan de hand van de volgende rangschikkingscriteria:

1. Bijdrage aan de doelstellingen van de subsidie, zoals omschreven in hoofdstuk 2.
2. Nieuwheid ten opzichte van de internationale stand van onderzoek of techniek en de bijdrage aan versterking van de Nederlandse kennispositie.
3. Slaagkans van de innovatie in de Nederlandse markt en de maatschappij.
4. Kwaliteit van het project, blijvend uit de uitwerking van aanpak en methodiek, de omgang met risico's, de uitvoerbaarheid, de mate waarin de beschikbare middelen effectiever en efficiënter worden ingezet, de verspreiding van de opgedane kennis en de projectorganisatie.
5. Kwaliteit van het samenwerkingsverband.

Per criterium wordt een score gegeven op een schaal van 1 tot en met 5. Op elk criterium moet een voldoende score behaald worden (3 punten of meer; voorafgaand aan de weging). Projecten die onvoldoende scoren op een criterium, worden afgewezen omdat ze kwalitatief onvoldoende zijn of onvoldoende passen in de doelstellingen.

Per criterium wordt de score vervolgens vermenigvuldigd met een wegingsfactor, zie onderstaande tabel. De subsidieaanvraag met de hoogste gewogen totaalscore wordt het hoogste gerangschikt. Het subsidiebudget wordt verdeeld op volgorde van de rangschikking van de aanvragen per groep ([zie §4.1](#)).

	Circular Plastics NL onderzoeksproject	Circular Plastics NL showcase
Bijdrage aan de doelstellingen van de subsidie	20%	20%
Mate van vernieuwing	30%	10%
Slaagkans in Nederlandse markt en maatschappij	10%	30%
Kwaliteit van het projectplan	20%	20%
Kwaliteit van het samenwerkingsverband	20%	20%

De beoordelingstermijn is maximaal dertien weken nadat de tender gesloten is. Deze termijn kan eenmaal met 13 weken verlengd worden.

Toelichting op de criteria:

a. Bijdrage aan de doelstellingen van de subsidiemodule Circular Plastics NL

Allereerst worden er aan een Circular Plastics NL-project meer punten toegekend naar mate het desbetreffende Circular Plastics NL-project meer bijdraagt aan de doelstelling van het onderwerp waarvoor de aanvraag is ingediend. Dit criterium gaat dan ook over de impact van het project. Een voorstel scoort hoger naarmate het meer impact heeft op de doelstellingen van het desbetreffende onderwerp, zoals beschreven in hoofdstuk 2. De geschiktheid en impact op de markt van het samenwerkingsverband en, daarmee gepaard gaand, de hoeveelheid en de soort activiteiten die opgepakt wordt in het project, spelen daarbij een rol.

b. Mate van vernieuwing

Ten tweede wordt er aan een Circular Plastics NL-project een hoger aantal punten toegekend naarmate het project vernieuwender is ten opzichte van de internationale stand van onderzoek of techniek en het project de Nederlandse kennispositie meer versterkt. Dit criterium heeft betrekking op de innovatieaspecten van het project. Een aanvraag scoort hoger op dit criterium naarmate het innovatiever is en een hogere onderzoekskwaliteit en vernieuwing in zich bergt. Het kan gaan om een nieuwe technologie met betrekking tot producten, processen of diensten of om wezenlijke vernieuwingen of wezenlijk nieuwe toepassingen van een bestaande technologie. Industrieel onderzoek of de experimentele ontwikkeling dient vernieuwend te zijn ten opzichte van de internationale stand van techniek en demonstratieprojecten ten opzichte van de nationale stand van techniek. Er wordt hoger gescoord op dit criterium naarmate er meer sprake is van technologische vernieuwing, gezien in het spectrum van een marginaal technische verbetering tot een technologische doorbraak. Wel geldt dat de technische risico's die aan een project verbonden zijn, beheersbaar dienen te zijn. Beschrijf daarom het vooronderzoek goed.

c. Slaagkans in de Nederlandse markt en maatschappij

Ten derde wordt aan een Circular Plastics NL-project een hoger aantal punten toegekend naarmate de slaagkans van de innovatie in de Nederlandse markt en maatschappij groter is. Dit gaat over de verwachting of (toekomstige) eigenaren/exploitanten van industriële productieprocessen de ontwikkelde innovaties daadwerkelijk gaan gebruiken. Een projectvoorstel scoort hoger op dit criterium naarmate de waarde voor de (eind)gebruiker inzichtelijker en beter is. Daarbij kan bijvoorbeeld gekeken worden naar het voordeel dat de beoogde producten en diensten hebben en de verwachte terugverdientijd. Een goede onderbouwing, waar mogelijk kwantitatief, van de verwachtingen is hiervoor belangrijk. De aannames en inschattingen dienen expliciet gemaakt te worden. Een projectvoorstel scoort ook hoger op dit criterium naarmate in het voorstel een visie op het implementatietraject beter onderbouwd is, door inzicht te geven in de vervolgstappen die bij een positief resultaat gezet zullen worden in de verdere ontwikkeling en marketing van de voorgestelde oplossingen. Geef daarbij aan welke partijen dit gaan uitvoeren, zo mogelijk tot aan introductie op de markt.

Ook is het belangrijk om zo vroeg mogelijk in de ontwikkeling van een product, proces of dienst rekening te houden met de niet-technologische aspecten die in het ontwerp, de productieketen en bij de marktintroductie een rol kunnen spelen. In het projectplan dient aangetoond te worden dat er is nagedacht over welke niet-technologische aspecten van belang zijn en hoe die in het ontwerp en specificaties van deze producten en diensten worden meegenomen. Denk bijvoorbeeld aan:

- ruimtebeslag,
- effecten op landschap en ecologie,
- esthetiek,
- lokaal eigenaarschap,
- mogelijke (maatschappelijke) weerstand tegen de innovatie bij daadwerkelijk gebruik, of • nieuwe competenties die nodig zijn bij gebruik van de technologie.

U dient de claims ten aanzien van de werking van een product, proces of dienst en ten aanzien van de slagingskansen in de Nederlandse markt en maatschappij goed te onderbouwen. Beschrijf daartoe goed de opzet en resultaten van eerder onderzoek dat u heeft gedaan naar technologie en markt.

d. De kwaliteit van het projectplan

Ten vierde wordt er aan een Circular Plastics NL-project een hoger aantal punten toegekend naarmate de kwaliteit van het project beter is. Dit rangschikkingscriterium gaat over wat de deelnemers in het samenwerkingsverband gaan doen en hoe ze dat willen gaan doen.

Een voorstel scoort hoger naarmate de activiteiten meer een samenhangend geheel vormen en tot een gezamenlijk resultaat leiden dan wanneer er sprake is van een verzameling losse deelprojecten.

Een project scoort ook hoger naarmate de onderzoeksmethode en inhoudelijke aanpak beter is en het projectplan een betere beschrijving geeft van:

- de achtergrond van het te onderzoeken probleem,
- de probleemdefinitie ('probleemanalyse'),
- de doelen,
- de inhoudelijke aanpak,
- de uit te voeren activiteiten per partner,
- de projectfasen inclusief mijlpalen met meetbare indicatoren en go/no go momenten,
- de te gebruiken middelen en de resultaten,
- de inventarisatie en analyse van de risico's en mitigerende maatregelen.

Ook wordt gekeken naar de mate waarin de beschikbare middelen effectiever en efficiënter worden ingezet. Een voorstel scoort hierop beter als de financiële middelen effectiever worden ingezet met het oog op de te bereiken doelen van het voorstel. De financiële middelen betreffen zowel de gevraagde subsidie als andere middelen waarmee het voorstel gefinancierd wordt. Om te voorkomen dat er onnodig veel kosten opgevoerd worden, wordt bij de beoordeling meegewogen welke impact het voorstel kan hebben op de doelstellingen gerelateerd aan de totale subsidiabele kosten die opgevoerd worden. Voorstellen die meer impact zullen hebben ten opzichte van de totale opgevoerde kosten scoren hoger dan voorstellen die met dezelfde kosten minder impact hebben.

Een Circular Plastics NL-project scoort hoger naarmate de kwaliteit van het plan voor kennisverspreiding beter is. Een aanvraag scoort hoger op dit criterium naarmate in het voorstel meer aannemelijk wordt gemaakt dat de geleerde lessen gedeeld zullen worden met relevante doelgroepen (ten minste met de achterban van alle betrokken partijen en met de Stichting Circular Plastics NL).

e. De kwaliteit van het samenwerkingsverband

Ten vijfde wordt aan een Circular Plastics NL-project een hoger aantal punten toegekend naarmate de kwaliteit van het samenwerkingsverband beter is, blijkend uit de samenstelling en de projectorganisatie. Hier-

voor wordt beoordeeld wie de activiteiten gaan uitvoeren en wat de toegevoegde waarde van die partijen binnen het samenwerkingsverband is. Hierbij gaat het dus om de beoordeling van de subsidieaanvrager(s) en de belanghebbenden bij het project. Het voorstel scoort hoger naarmate:

- het samenwerkingsverband alle voor het voorstel noodzakelijke partijen bevat (betrokkenheid van de waardeketen zoals per onderwerp opgenomen);
- het samenwerkingsverband de directe belanghebbenden bij de voorgestelde oplossingen, zoals de probleemeigenaar en partijen voor draagvlak, beter betreft en de (eind)gebruiker van de beoogde producten, processen en diensten actiever wordt betrokken in het innovatieproces;
- de kwaliteit van de samenwerkingspartners om de beoogde activiteiten uit te voeren hoger is (beschikbaarheid van benodigde kennis en capaciteiten, blijkend bijvoorbeeld uit referenties en de cv's van de betrokken personen) en de inbreng van elke deelnemer helder is; het gaat hierbij zowel om de kennis en capaciteiten ten aanzien van de inhoudelijke activiteiten, als om de kennis en capaciteiten ten aanzien van het management van het geheel van de activiteiten;
- de belanghebbende partijen ("stakeholders") beter betrokken zijn, die bij succesvolle ontwikkeling de resultaten snel naar de markt kunnen brengen en de toepassing ervan opschalen;
- het samenwerkingsverband slagvaardiger is, blijkend uit de omvang en de projectorganisatie. Daarbij wordt opgemerkt dat het geen doel is om een samenwerkingsverband zo groot mogelijk te maken; het gaat erom dat de relevante kennis en vaardigheden in het project aanwezig zijn. Ook wordt benadrukt dat het partijen is toegestaan om aan meerdere samenwerkingsverbanden deel te nemen.

4. Subsidie en projectkosten

4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie

Voor de hele tender is 42 miljoen euro subsidie beschikbaar. Het subsidiebudget is zo verdeeld:

- € 4,5 miljoen voor onderzoeksprojecten. Voor ieder onderzoeksproject is er maximaal € 1,5 miljoen subsidie.
- € 37,5 miljoen voor showcases. Waarvan maximaal € 3 miljoen per project voor showcases met een pilot-project. En maximaal € 7,5 miljoen per project voor showcases met een onderdeel investering in een demonstratieproject.

Hoeveel subsidie u ontvangt, hangt af van het soort activiteiten dat u uitvoert in uw project en van het soort organisatie dat u bent.

Circular Plastics NL projecten	Maximaal subsidiebudget per project
Onderzoeksprojecten (onderwerpen 1 t/m 4)	€ 1.500.000
Showcase met een pilotproject (onderwerpen 5 t/m 8)	€ 3.000.000
Showcase met een verplichte investering in een demonstratieproject (onderwerpen 9 t/m 12)	€ 7.500.000

We verdelen de 2 subsidiebudgetten voor iedere groep (onderzoeksprojecten en showcases) op volgorde van rangschikking van de aanvragen. Per groep ontvangt eerst de hoogst gerangschikte aanvraag voor elk onderwerp subsidie. Daarna verdelen we het subsidiebudget dat over is op volgorde van rangschikking. Is het overgebleven subsidiebudget in een groep niet meer voldoende om subsidie te verlenen aan het eerstvolgende hoogst gerangschikte project? Dan voegen we de overgebleven subsidiebudgetten van beide groepen samen. Daarna verdelen we dit op volgorde van rangschikking, en maakt het niet uit binnen welke groep een project valt.

4.2 Subsidiepercentages

De subsidiepercentages zijn afhankelijk van het soort activiteiten dat wordt uitgevoerd in een project en van het type organisatie. Zie [hoofdstuk 1](#) voor een overzicht van de verschillende soorten projectactiviteiten.

Voor alle onderwerpen mogen alle projectactiviteiten opgevoerd worden, met uitzondering van:

- Industrieel onderzoek (IO), deze activiteit mag niet opgevoerd worden voor onderwerp 3
- investeringen in demonstratieprojecten, deze activiteiten mogen alleen opgevoerd worden voor onderwerpen 9 t/m 12 en zijn verplicht voor die onderwerpen.

Type activiteit	Onderzoeks-organisatie volgens EU-definitie	Overige kennis-instituten	Klein bedrijf	Middel-groot bedrijf	Groot bedrijf
Industrieel onderzoek (IO)	80%	50%	70%	60%	50%
Experimentele ontwikkeling (EO)	80%	25%	45%	35%	25%
Demonstratieproject**			60%	50%	40%
Niet-economische activiteiten van onderzoeksorganisaties (zijnde IO of EO of een combinatie van beiden)	80%*				
Overige niet-economische activiteiten gericht op kennisverspreiding***	100%				
Overige projectactiviteiten van bedrijven gericht op kennisverspreiding***		100%	100%	100%	100%

* Onderzoeksorganisaties noteren deze activiteiten onder de categorie IO of EO

** Percentage heeft betrekking op de (extra) investeringskosten ten opzichte van een referentie-investering.

*** Met een maximum van € 50.000 per onderzoeksproject en € 25.000 per showcase

4.3 Projectkosten

Als projectkosten komen de kosten in aanmerking die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan een project. Subsidieerbare kosten worden, afhankelijk van het project, berekend in overeenstemming met de artikelen 25 en 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Dit wordt uitgebreid toegelicht in de modelbegroting. Lees de toelichtingen in dit model goed door!

Onvoorziene kosten ('contingency') kunnen niet als aparte kostenpost worden opgenomen in de begroting. Alle kosten dienen te worden toegewezen aan een specifieke activiteit of installatie.

Er zijn drie standaardmethodes waarmee u kunt rekenen hoe hoog de kosten van een subsidieproject zijn. U mag zelf kiezen welke methode u wilt gebruiken.

Zie ook <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels>.

4.4 Overige aandachtspunten

4.4.1 Eigen bijdrage (financiering eigen aandeel in de projectkosten)

In de beoordeling kijken we bij alle projecten naar de bijdrage die u zelf moet betalen. Als u uw eigen financiële bijdrage niet op tijd kunt leveren, is de kans groot dat het project mislukt of pas veel later (meer dan een half jaar) van start kan gaan. Daarom wordt het project afgewezen als er onvoldoende vertrouwen is in de financiële haalbaarheid. In het projectplan moet u aangeven hoe u de eigen bijdrage gaat financieren. Dit kan bijvoorbeeld onderbouwd worden met een verklaring van uw bank of investeerder, een (recent) jaarverslag en/of een businessplan. In verklaringen van uw bank of investeerder mag als voorwaarde staan dat RVO subsidie verstrekt. Als u de vaste-uurtarief-systematiek gebruikt, mag u het eigen aandeel in de projectkosten niet financieren uit de subsidie voor projecturen (loonkosten/arbeid). Zie voor meer informatie en spelregels: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ez/financiering>.

4.4.2 Wat als een provincie, gemeente of andere overheid een bijdrage levert?

Als een provincie, gemeente of andere overheid ook subsidie verleent aan het project, is er sprake van cumulatie van subsidies. Als een onderneming daardoor meer subsidie zou ontvangen dan mogelijk is op grond van de tabel hierboven, dan trekt RVO de subsidie van de andere overheid af van de maximaal mogelijke subsidie. Voor onderzoeksorganisaties geldt dat de totale subsidie niet meer dan 100% mag bedragen.

4.4.3 Samenwerkingsovereenkomst

Als uw project positief beoordeeld wordt en subsidie krijgt, moet u binnen drie maanden na de toekenning een samenwerkingsovereenkomst aanleveren. De samenwerkingsovereenkomst bevat afspraken over de manier waarop wordt omgegaan met de bijdrage in de kosten, het delen in de risico's en uitkomsten, de verspreiding van de resultaten en de toegang tot en de regels voor de toewijzing van intellectuele eigendomsrechten.

- Als een onderzoeksorganisatie deelneemt in het project moet de samenwerkingsovereenkomst uitsluiten dat de subsidie aan de onderzoeksorganisatie leidt tot een indirect voordeel voor de deelnemende ondernemingen. In de volgende gevallen is er geen sprake van indirect voordeel:
- de deelnemende ondernemingen dragen de volledige kosten van het project (onderzoeksorganisaties ontvangen geen subsidie);
- de onderzoeksorganisaties krijgen de intellectuele eigendomsrechten over de activiteiten die zij (gaan) uitvoeren;
- de onderzoeksorganisaties krijgen een marktconforme vergoeding voor de intellectuele eigendomsrechten die uit hun activiteiten ontstaan;
- de intellectuele eigendomsrechten worden volgens een passende afspiegeling van activiteiten, bijdragen en belangen verdeeld over de deelnemers.

Als u binnen 3 maanden na de toekenning van de subsidie nog geen getekende samenwerkingsovereenkomst heeft overlegd, zal RVO het project stopzetten en de subsidie vaststellen. Daarbij kunnen verleende voorschotten teruggevorderd worden.

Een voorbeeld overeenkomst vindt u hier: [Samenwerking en kennisoverdracht \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/nl/onderzoek-en-ontwikkeling/samenwerking-en-kennisoverdracht).

4.4.4 Ben ik een onderzoeksorganisatie?

Een onderzoeksorganisatie is een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding als bedoeld in artikel 2, onderdeel 83, van de algemene groepsvrijstellingsverordening en paragraaf 1.3, onderdeel ff, van het O&O&I-steunkader, bestaande uit: een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstituten, agent-schappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering, de kosten en de inkomsten van die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed over dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de onderzoeks-capaciteit van deze entiteit of tot de door haar verkregen onderzoeksresultaten genieten.

Deze definitie betekent voor de Circular Plastics NL subsidiemodule dat in elk geval universiteiten, hogescholen en organisaties voor toegepast onderzoek (de zogeheten TO2-instellingen) en soortgelijke organisaties uit het buitenland kwalificeren als onderzoeksorganisatie.

5. De aanvraagprocedure in vijf stappen

Stap 1 – Stel ons uw vraag

Als u nog niet goed weet of u voor subsidie in aanmerking komt, dan is het verstandig om dit te toetsen. U kunt hiervoor contact opnemen met Klantcontact van RVO, telefoon: 088-0424242. U krijgt dan advies of uw project aansluit bij de CPNL regeling of een andere subsidieregeling. Wanneer u wilt weten of uw project inhoudelijk goed binnen één van de onderwerpen past, of u hulp zoekt bij consortiumvorming, dan kunt u contact opnemen met de programmamanagers van de [Stichting CPNL](#).

Stap 2 – Dien uw subsidieaanvraag op tijd in

U kunt een subsidieaanvraag indienen tijdens de openstellingstermijn. U dient uw subsidieaanvraag in via het eLoket: www.rvo.nl/eloket. Om in te kunnen dienen heeft u een eHerkenningmiddel nodig. U heeft minimaal betrouwbaarheidsniveau 3 nodig. Vraag dit tijdig aan! Dit kost een aantal werkdagen. Begin ook op tijd met het doen van de aanvraag zelf, dit kan tijd kosten. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/over-ons/zaken-regelen/inloggen#eherkenning>.

Stap 3 – Is uw aanvraag volledig?

Als uw aanvraag binnenkomt, controleren wij of alle benodigde stukken aangeleverd zijn (zie hoofdstuk 6). Als uw aanvraag compleet is, nemen we uw aanvraag in behandeling. Is dit niet het geval, dan ontvangt u een verzoek om de aanvraag aan te vullen. Aanvragen die we ontvangen op de sluitingsdag worden alleen in behandeling genomen als ze compleet zijn. Na 17.00 uur op de sluitingsdag is er geen mogelijkheid meer om een incomplete aanvraag aan te vullen en wordt deze afgewezen. RVO stuurt alle correspondentie die op uw subsidieaanvraag volgt naar de penvoerder of, indien u dat heeft aangegeven, naar een intermediair.

Stap 4 – Beoordeling van de aanvraag

RVO toetst of subsidieaanvraag voldoet aan de algemene vereisten van de regeling. Is dit niet het geval, dan wordt uw aanvraag afgewezen. Voldoet uw aanvraag, dan wordt deze met hulp van onafhankelijke externe adviseurs beoordeeld aan de hand van de rangschikkingscriteria ([zie §3.2](#)).

Stap 5 – Uitsluitel over toekenning of afwijzing

De termijn voor beoordeling is 13 weken. Binnen deze termijn laten we u weten of uw aanvraag is toegerekend of afgewezen. Deze termijn kan eenmaal met 13 weken verlengd worden.

6. Onderdelen van de subsidieaanvraag

Een subsidieaanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

U dient uw aanvraag in via eLoket (<https://www.rvo.nl/eloket>) en voegt de gevraagde bijlagen toe. Uw aanvraag is compleet als alle onderdelen door RVO ontvangen zijn.

Het aanvraagformulier

Uzelf of een intermediair vult in eLoket het aanvraagformulier in en ondertekent dit met een digitale handtekening (eHerkenning). Indien een intermediair de aanvraag voor u indient, moet de penvoerder de machtiging van de intermediair als aparte bijlage bijvoegen. Het format vindt u op www.rvo.nl/subsidies-financiering/cpnl.

Bijlage 1: Deelnemersformulier (aanmelding en machtiging)

U stuurt van elke deelnemer een machtigingsformulier mee. Iedere deelnemer ondertekent dit formulier en machtigt hiermee de penvoerder voor de subsidieaanvraag en verdere correspondentie hierover. Vul de naam in zoals deze geregistreerd is bij de kamer van Koophandel! Het formulier is beschikbaar op [Aanmelding Machtiging Deelnemer \(rvo.nl\)](https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/cpnl).

Bijlage 2: Projectplan

Uw subsidieaanvraag beoordelen we inhoudelijk op basis van het projectplan. Hiervoor is een modelprojectplan beschikbaar op www.rvo.nl/subsidies-financiering/cpnl. Een verplicht onderdeel in het projectplan is hoe u informatie en kennis over de resultaten van het project en leerervaringen opgedaan in het project verspreid. Houd de opzet en indeling van dit modelprojectplan aan.

Bijlage 3: Begroting

Op www.rvo.nl/subsidies-financiering/cpnl is een begrotingsmodel beschikbaar. Vul de relevante werkbladen in de begroting in. Lees de toelichting goed.

Bijlage 4: Financieringsplan (onderdeel van projectplan en de begroting)

In het projectplan vragen we u aan te geven hoe u de eigen bijdrage gaat financieren. Dit kan bijvoorbeeld onderbouwd worden met een verklaring van uw bank of investeerder, een (recent) jaarverslag en/of een businessplan. In de modelbegroting vult u op het tabblad financiering de samenvattende tabel over de financiering in. Zie voor meer informatie en spelregels: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ez/financiering>.

Bijlage 5: Toon aan dat uw onderneming niet in moeilijkheden is

U krijgt geen subsidie als uw onderneming in moeilijkheden is. Ook samenwerkingsverbanden waarin één van de deelnemende ondernemingen in moeilijkheden verkeert, komen niet in aanmerking voor subsidie. De verklaring geen onderneming in moeilijkheden is per aanvragende onderneming verplicht en stuurt u mee met uw aanvraag. Met het “[beslisschema OIM-verklaring](#)” beoordeelt u of uw onderneming in moeilijkheden verkeert. Lees meer over de [Verklaring geen onderneming in moeilijkheden](#).

Bijlage 6: Exploitatieberekening (voor demonstratieprojecten waarbij de installaties naar verwachting in gebruik blijven)

De exploitatieberekening bevat tenminste:

- een specificatie van de investeringskosten;
- een overzicht van alle kosten en baten;
- een berekening van het projectrendement (NCW, IRR) en de terugverdientijd.

De gehanteerde uitgangspunten, bijvoorbeeld over de gehanteerde WACC, dienen duidelijk te zijn. RVO gaat er van uit dat u voor dit type projecten een dergelijke berekening al gemaakt heeft. Daarom wordt hiervoor geen apart format ter beschikking gesteld.

Bijlage 7: De-minimisverklaring

Vraagt u een subsidie aan voor overige projectactiviteiten zoals beschreven in §1.2? Dan is een Verklaring de-minimisteun verplicht. U kunt deze verklaring online invullen en printen.

Daarna stuurt u hem ondertekend mee met uw aanvraag. Het formulier vindt u hier: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ezk/standaardformulieren#verklaring-de-minimisteun>.

Bijlage 8: Overige bijlagen

Wij raden u aan om stukken die belangrijk zijn voor het project mee te sturen, zoals:

- rapporten die de technische/economische claims die u in het projectplan doet, onderbouwen, zoals een verslag van experimenten die u vooraf heeft uitgevoerd of een businessplan;
- offertes;
- toezeggingen van de bank of investeerder(s);
- uitbestedingsovereenkomst(en).

7. Als uw project subsidie krijgt toegekend

Als uw project voor subsidie in aanmerking komt, ontvangt u hiervan schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking. Hierin staat hoeveel subsidie u krijgt, welke voorwaarden mogelijk nog gelden en aan welke bepalingen u moet voldoen. Alle correspondentie verloopt in beginsel per e-mail.

Voorschotten

Het subsidiebedrag krijgt u in delen uitgekeerd. U krijgt automatisch een eerste voorschot binnen twee weken na verlening, tenzij het project later start. Dan krijgt u een eerste voorschot binnen twee weken na aanvang van het project. Er zijn 2 manieren van bevoorschotten.

Begroting zonder mijlpalen

U krijgt in totaal 90 procent van het subsidiebedrag als voorschot binnen de looptijd van het project. De voorschotten worden lineair verdeeld over de gehele projectperiode. De voorschotten worden binnen 2 weken na de start van een nieuw kwartaal automatisch uitbetaald. De laatste 10% van het subsidiebedrag wordt na afsluiting, bij de vaststelling van het project uitbetaald.

Begroting met mijlpalen

Als u in het projectplan heeft aangegeven gebruik te maken van een mijlpalenplan, dan worden de voorschotten verdeeld op grond van de mijlpalen. Binnen een mijlpaalperiode worden de kosten lineair verdeeld en binnen twee weken na de start van een nieuw kwartaal uitbetaald. De laatste 10 procent van het subsidiebedrag wordt na afsluiting, bij de vaststelling van het project uitbetaald.

Vertraging in het project

Wanneer het project vertraging oploopt, heeft u de plicht dit te melden. U moet dan toestemming vragen voor de nieuwe projectplanning via een wijzigingsverzoek zodat ook de bevoorschotting aangepast kan worden. Indien u langere tijd onterecht voorschotten ontvangt, kan RVO deze voorschotten terugvorderen en een boete opleggen.

Verplichtingen

Houd er rekening mee dat u aan een aantal verplichtingen moet voldoen als uw project subsidie krijgt. De belangrijkste zijn:

- U houdt een correcte en overzichtelijke projectadministratie bij.
- U voert het project uit volgens het projectplan en de bepalingen in de beschikking;
- U levert één keer per jaar een voortgangsrapportage aan, inclusief een openbaar gedeelte
- Voor eventuele wijzigingen in de uitvoering van het project vraagt u vooraf schriftelijk toestemming aan RVO.
- Aan het eind van het project stuurt u ons binnen 13 weken een verzoek om de subsidie vast te stellen en een openbaar en vertrouwelijk eindverslag.
- Voor subsidies van € 25.000 tot € 125.000 wordt bij vaststelling een eigen kostenverklaring gevraagd, voor subsidies van € 125.000 of meer een controleverklaring van de accountant. De subsidie wordt op basis van de werkelijke kosten vastgesteld, maar wordt niet meer dan oorspronkelijk is verleend.
- U neemt deel aan relevante kennisdelingsactiviteiten van het Circular Plastics NL programma.
- U levert binnen 3 maanden na toekenning een samenwerkingsovereenkomst aan.

Wat gebeurt er als uw aanvraag wordt afgewezen?

Als uw subsidieaanvraag wordt afgewezen, ontvangt u hiervan ook schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking. U kunt telefonisch een nadere toelichting krijgen. Het is mogelijk om tegen een afwijzing in bezwaar te gaan.

Voor meer informatie, kijk op [Subsidiespelregels - verplichtingen voor subsidieontvangers](#).

Bijlage 1: Het verschil tussen pilots en demo's op basis van AGVV

Inleiding

Staatssteun aan ondernemingen is verboden in de EU, tenzij de Europese Commissie daar toestemming voor heeft gegeven of de steun vooraf is vrijgesteld. De Europese Commissie heeft in verschillende staatssteunkaders uitgewerkt onder welke voorwaarden steun op een bepaald gebied wel toegestaan is. Voorbeelden zijn de Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie en de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie (=MESK).

In de [algemene groepsvrijstellingsverordening](#) (=AGVV) zijn onderdelen uit deze steunkaders gehaald waarvoor steun verleend mag worden zonder voorafgaande toestemming van de Europese Commissie. Daarbij worden ook de voorwaarden en subsidiepercentages genoemd die dan van toepassing zijn. De subsidiemodule Circular Plastics NL verwijst naar een aantal artikelen uit de AGVV.

De subsidiemodule Circular Plastics NL ondersteunt projecten waar een pilot of demonstratie onderdeel van kan zijn. Hieronder wordt per artikel van de AGVV een checklist gegeven die u helpt te beoordelen of een onderdeel van uw project een pilotproject of een demonstratieproject kan zijn.

Een pilotproject in een laboratorium omgeving valt binnen de categorie industrieel onderzoek (IO). Pilots in deze bijlage hebben betrekking op pilotprojecten die dicht bij de markt staan en een grotere schaalgrootte kennen en die daarmee vallen binnen de categorie experimentele ontwikkeling (EO).

1 Pilotprojecten (artikel 25 AGVV over onderzoek en ontwikkeling)

- Pilotprojecten vallen binnen de definitie van experimentele ontwikkeling (EO) als ze betrekking hebben op een experimenteel prototype product, procedé of dienst dat wordt getest in een omgeving die representatief is voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan één of meer producten, processen en/of diensten die niet grotendeels vast staan.
 - De schaalgrootte is dus niet de beslissende factor.
- Een prototype is een origineel model dat is gebouwd om alle technische en prestatiekenmerken van het nieuwe product te omvatten. Er bestaat een feedbacklus in het project zodat, als het prototype niet succesvol is, de resultaten kunnen worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het nieuwe product.
- De constructie en de exploitatie van een proeffabriek/pilot plant zijn mogelijk zolang de hoofddoelen zijn om ervaring op te doen en om technische en andere gegevens te verzamelen om hypothesen te evalueren, de nieuwe specificaties van het eindproduct vast te stellen en eventueel nog bedieningsinstructies of handleidingen voor het proces op te stellen.
- Een pilotproject:
 - is vernieuwend ten opzichte van de internationale stand van onderzoek en techniek,
 - is creatief: het te ontwikkelen product, proces of de dienst kan met bestaande kennis en methoden niet ontwikkeld worden (er zijn knelpunten die opgelost moeten worden en de oplossing ligt niet voor de hand);
 - heeft als kenmerk dat de uitkomsten onzeker zijn (in termen van tijd, geld en of de gewenste resultaten überhaupt behaald kunnen worden in verband met de technische risico's en de kans op mislukking),
 - heeft een systematische aanpak (denk aan onderzoeksvragen/hypothesen, te toetsen parameters, een vooraf opgezet testprogramma), en
 - leidt tot het vastleggen en verspreiden van de resultaten.
- Routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten of processen is uitgesloten, zelfs indien die wijzigingen verbeteringen inhouden.

- De ontwikkeling van programmatuur komt alleen in aanmerking voor subsidie indien:
 - deze onderdeel is van de ontwikkeling van een innovatief fysiek proces (besturingssoftware) of
 - de ontwikkeling van de software een technisch risico inhoudt, de beoogde functionaliteit niet met bestaande technieken te realiseren is en de toepassing van de software direct leidt tot meer recycling, hergebruik, duurzame energieproductie of energiebesparing.
- Softwaregerelateerde activiteiten die niet subsidiabel zijn in een pilotproject zijn onder andere:
 - de ontwikkeling van zakelijke applicatiesoftware en informatiesystemen gebruikmakend van bekende methoden en bestaande softwaretools;
 - het toevoegen van gebruikersfunctionaliteit aan bestaande applicatieprogramma's; - het maken van websites of software met behulp van bestaande tools.
- Het fundamentele criterium om experimentele ontwikkeling te onderscheiden van aanverwante (niet-subsidiabele) activiteiten is de aanwezigheid bij EO van een waarneembaar element van nieuwheid, alsmede het wegnemen van wetenschappelijke en/of technologische onzekerheid, d.w.z. in gevallen waarin de oplossing voor een probleem niet onmiddellijk duidelijk is voor iemand die vertrouwd is met de algemeen gebruikte kennis en technieken op het betrokken gebied. Het gaat er dus niet om dat de output van het project een product of proces is dat nog niet bestaat, maar wat er voor nodig is om dat te realiseren.

Subsidiabele kosten (zie ook hoofdstuk 4)

- Activeert u de installatie, machines en/of apparatuur op de balans, dan zijn de afschrijvingskosten gedurende het project subsidiabel. De te hanteren afschrijvingstermijn is gelijk aan de termijn die u in uw boekhouding hanteert met een minimum van 5 jaar.
- U kunt zowel de afschrijving van nieuwe installaties opvoeren als de afschrijving van bestaande installaties.
- Voor bestaande installaties geldt uiteraard wel dat die nog niet volledig mogen zijn afgeschreven. U mag ook niet elders investeringssubsidie hebben ontvangen voor die installatie.
- Volledig subsidiabel zijn de kosten voor verbruikte materialen en hulpmiddelen. Onder verbruikte materialen worden stoffen verstaan die bestemd zijn voor eenmalig gebruik ten behoeve van het project en na bewerking geen zelfstandige zaak meer zijn. Hulpmiddelen zijn zelfstandige zaken die speciaal voor het project worden aangeschaft, niet langer dan gedurende het project worden gebruikt en na afloop van het project niet meer bruikbaar zijn.
- In ieder geval niet subsidiabel zijn:
 - kosten voor het aanvragen van patenten, licenties en het certificeren van het nieuwe product;
 - kosten voor een accountant om de controleverklaring op te stellen;
 - kosten voor administratief projectmanagement, zoals voortgangsmonitoring, contracten opstellen tussen samenwerkingspartijen, de voortgangsrapportages voor RVO, planning, budgettering, escaleren naar stuurgroep, projectbesturing, projectbewaking;
 - binnenlandse reiskosten;
 - kosten voor kennisverspreidingsactiviteiten / communicatie over de voortgang en resultaten van het project (onder artikel 25 van de AGVV).

[2 Investerings voor Demonstratieprojecten \(artikel 47 AGVV\)](#)

Algemeen

- Een demonstratieproject is:
 - een op bescherming van het milieu gericht samenhangend geheel van activiteiten, die een technisch en economisch risico inhouden, waarbij die activiteiten bestaan uit het door de aanvrager treffen van maatregelen die passen in de beschrijving van de betreffende showcases (zie hoofdstuk 2) met behulp van:
 - voor Nederland nieuwe apparaten, systemen of technieken, of
 - een voor Nederland nieuwe toepassing van apparaten, systemen of technieken.
- De werking van de installatie wordt binnen de projectperiode gedemonstreerd.
- Bij een demonstratieproject blijft de installatie ook na het project in gebruik. Is dat niet het geval, omdat de installatie gedemonteerd wordt of stil komt te staan, dan is er mogelijk sprake van een pilotproject.

- De innovatie van uw project moet nieuw zijn ten opzichte van de internationale stand van techniek/ onderzoek. Een demonstratieproject moet nieuw zijn voor Nederland en er moet nog sprake zijn technische risico's.
- Milieubescherming: elke maatregel die is gericht op preventie of herstel van aantastingen van de natuurlijke omgeving of de natuurlijke hulpbronnen door de eigen activiteiten van een begunstigde, op beperking van het risico op dergelijke aantastingen, dan wel op aanmoediging van een rationeler gebruik van die hulpbronnen, daaronder begrepen energiebesparende maatregelen en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen.
- Voor elke projectdeelnemer die demonstratiesubsidie aanvraagt, wordt individueel beoordeeld of er sprake is van een milieuvoordeel en welk artikel uit de AGVV dan van toepassing is.
- De subsidiabele kosten zijn de extra kosten van de investeringen in immateriële en/of materiële activa die rechtstreeks verband houden met het bereiken van een hoger niveau van milieubescherming.
- De installatie wordt dus geactiveerd op de balans.
- Leaseconstructies zijn mogelijk voor zover het om financiële lease gaat, waarbij de leasenemer uiteindelijk eigenaar wordt van de installatie. Subsidiabel voor de leasenemer zijn de aanschafkosten (afgezet tegen de referentie-investering).
- Is er sprake van een op te richten joint venture in relatie tot zogeheten "off balance" investeringen, neem contact op met RVO of er mogelijkheden voor uw project zijn.

Bijlage 2: Verklarende woordenlijst

Aanvrager

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon neemt deel aan het project voor eigen kosten en risico. Geen subsidie wordt verstrekt aan een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Algemene groepsvrijstellingsverordening

Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU 2014, L 187).

De-minimisverklaring

Een onderneming mag maximaal € 200.000 de-minimissteun per lidstaat ontvangen in het lopende boekjaar en de twee voorgaande. Dat bedrag is zo minimaal dat de Europese Commissie vindt dat er geen invloed is op het handelsverkeer tussen landen van de EU en de mededinging. Daarom gelden er weinig regels over het soort activiteiten dat gesteund mag worden.

Derden (subcontractant)

Derden voeren een deel van het project uit in opdracht en op kosten van de aanvrager. Met een derde kan een uitbestedingsovereenkomst gesloten worden.

Intermediair

U kunt besluiten om iemand anders (een intermediair) in te schakelen om de subsidieaanvraag in te dienen, bijvoorbeeld als uw organisatie niet zelf over een eHerkenningmiddel beschikt. Vaak is dit een (subsidie)adviseur, maar soms ook een moeder- of zusterbedrijf. Uw intermediair heeft dan een machtiging nodig om namens u of uw organisatie op te treden. Als de naam van uw onderneming of het KvK-nummer afwijkt van die van de subsidieaanvrager (penvoerder) dan bent u een intermediair en heeft u een rechtsgeldig ondertekende machtiging nodig.

Kleine onderneming, middelgrote onderneming, MKB onderneming

Onder een MKB-onderneming in de zin van de verordeningen 70/2001 en 364/2004 van de Europese Commissie inzake staatssteun voor kleine of middelgrote onderneming wordt verstaan een onderneming die:

- minder dan 250 (klein: 50) werknemers heeft en
- een jaaromzet heeft van niet meer dan € 50 miljoen (klein: € 10 miljoen) óf
- een jaarlijks balanstotaal heeft van niet meer dan € 43 miljoen (klein: € 10 miljoen), en
- niet voor 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van één of meerdere onderneming(en) die niet aan deze definitie voldoen, met uitzondering van openbare participatie- maatschappijen, van ondernemingen van risicokapitaal of van institutionele beleggers, indien deze individueel noch gezamenlijk in enig opzicht zeggenschap over de onderneming hebben.

Indien de onderneming onderdeel is van een groep, telt het totaal van de groep. Zie voor een toets <https://www.rvo.nl/onderwerpen/subsidiespelregels/ez/mkb-toets>.

Ondernemer

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon (niet zijnde een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld) die een onderneming in stand houdt (niet zijnde een onderneming die bij regeling van de Minister van Economische Zaken en Klimaat is uitgesloten).

Penvoerder

De penvoerder is één van de aanvragers en verzorgt de correspondentie en de rapportages.

Projectkosten

Kosten die een subsidieontvanger na de indiening van de aanvraag heeft gemaakt en betaald en die noodzakelijk zijn en rechtstreeks aan de uitvoering van het project zijn toe te rekenen.

Recycling en hergebruik van afval

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energierugwinning, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

Met hergebruik wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld.

Het moet gaan om recycling en hergebruik van afval dat door andere ondernemingen geproduceerd is. Het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt. Steun voor nuttige toepassing van afvalstoffen, niet zijnde recycling, valt hier niet onder. De investering doet niet uitsluitend de vraag naar het te recyclen materiaal toenemen zonder dat de inzameling van dat materiaal toeneemt.

Uitbesteding

Een relatie tussen de aanvrager, die een project voor eigen rekening en risico uitvoert, en een derde aan wie de aanvrager een deel van de activiteiten van dat project uitbesteedt.

De aanvrager dient zelf werkzaamheden in het project uit te voeren. De aanvrager mag dan overigens niet met de derde in een groep, commanditaire vennootschap, vennootschap onder firma of een maatschap zijn verbonden. De uitbestedingsrelatie moet zijn vastgelegd in een overeenkomst tot uitbesteding.

Essentiële uitbestedingen zijn uitbestedingen die een belangrijke bijdrage leveren aan het slagen van het project. Ook uitbestedingen met een grote omvang (meer dan 10%) ten opzichte van het totale project vallen hieronder. Niet essentiële uitbestedingen worden bij de beoordeling van de samenwerking buiten beschouwing gelaten.

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Graadt van Roggenweg 200 | 3531 AH | Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0) 88 042 42 42
E klantcontact@rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van de ministeries van Klimaat en Groene Groei in samenwerking met de Stichting Circular Plastics NL.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | april 2025
Publicatienummer: RVO-062-2025/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.

Hoewel deze publicatie met de grootste zorg is samengesteld, kan RVO geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten. De teksten zoals gepubliceerd in het Staatsblad en de Staatscourant zijn leidend.